

Урок № 6. ЄВГЕН ПЛУЖНИК — ОДИН ІЗ ПРОВІДНИХ ПОЕТІВ
«РОЗСТРІЛЯНОГО ВІДРОДЖЕННЯ». «ГРОМАДЯНСЬКИЙ ІНТИМ»,
СПОВІДАЛЬНІСТЬ, ЛІРИЧНІСТЬ, ФІЛОСОФІЧНІСТЬ ЛІРИКИ
Є. ПЛУЖНИКА («ДЛЯ ВАС, ІСТОРИКИ МАЙБУТНІ...»)

Дата _____

Клас _____

Мета (формувати компетентності): предметні (знати творчу біографію, основні твори Є. Плужника; розповідати про поета, його трагічну долю; аналізувати вірші; визначати спільне та відмінне в поезіях Є. Плужника і П. Тичини); **ключові** (сприймати явища, події в зіставленні, порівнювати їх; аналізувати життєву ситуацію з позиції сучасника; аргументовано висловлювати власну думку щодо цінності життя); **загальнокультурні** (усвідомлювати зовнішній спокій, урівноваженість як ознаки душевного стоїцизму, опірності неприйнятним життєвим обставинам).

Обладнання: підручник, портрет Є. Плужника, літературознавчий словник, фільм «Соловки».

ПЕРЕБІГ УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ОГолошення теми й мети заняття

III. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Складання хронологічної таблиці за лекцією вчителя

Євген Павлович Плужник народився 26 грудня 1898 року в слобідці Кантемирівка Богучарського повіту Воронежської губернії. Його батько був дрібним купцем родом із Полтавщини, а мати — із Воронежчини. У сім'ї було вісім дітей. Спадкові сухоти періодично забирали когось із дітей. Мусив міняти гімназії (Воронеж, Богучар, Ростов), закінчивши освіту аж 1918 р. в місті Боброві. У 1919 р. Євген учителює в початковій школі села Велика Богачка. Плужник вирішує спробувати свої сили як актор у мандрівній трупі, а вже влітку 1920 р. поїхав до Києва до старшої сестри Ганни, яка працювала лікарем-фтизіатром у медінституті, а її чоловік — викладачем у ветеринарно-зоотехнічному інституті. Він заігував вступити Євгена до цього інституту. Але через рік Євген зрозумів, що це не його покликання. Невдовзі він вступає до Київського музично-драматичного інституту ім. Лисенка. Своє літературне «хрещення» письменник одержав у літературній організації «Ланка» (згодом — «Марс»), що відокремилось від строкатого «Аспису» (асоціації письменників). Перші українські вірші Є. Плужника (у гімназійний період він писав російською) були опубліковані 1923 року в київському журналі «Глобус» під псевдонімом Кантемирянин (від назви рідного села) — Плужник ще не наважився перші поетичні спроби підписати власним прізвищем. 1926 року завдяки дружині поета, Галині Коваленко, побачила світ перша книжка віршів Євгена Плужника під назвою «Дні». У липні 1926 року, коли дружина була на відпочинку, стан здоров'я письменника різко погіршився: горлом пішла кров. Через рік виходить друга й остання прижиттєва поетична збірка Є. Плужника «Рання осінь», яка мала прихильну рецензію Ю. Меженка, а іншими розкритикована. На початку 30-х років, незважаючи на важку хворобу, літературна діяльність Плужника значно активізується, розширюються її горизонти: перекладає українською мовою. Восени 1932 року поет, повертаючись із Кавказу, заїздить до Харкова. Збірка поезій під назвою «Рівновага», яку Плужник підготував до друку, датована 33-м роком, лишилася ненадрукованою: разом із багатьма своїми друзями й колегами по перу він потрапив у жорна сталінської репресивної машини. Ці вірші увійшли до «Вибраних поезій» 1966 року.

В українську поезію середини 1920-х років Євген Павлович Плужник увійшов як співець гуманізму. Поезії його сповнені трагічного звучання: проповідям класової ненависті й безжальному братовбивству він протиставляє ідею абсолютної цінності людського життя. Він прагнув конкретного гуманізму, зверненого до кожної людини, що опинилася у вирі терору й репресій і була безсилою захистити свою честь, гідність, зрештою, саме життя.

Поет-філософ Плужник розкриває суперечність між метою і здобутком, між справжнім сенсом людського життя і його нікчемними зовнішніми виявами.

Ордер на арешт Є. Плужника був виписаний 4 грудня 1934 року. Плужник помер у соловецькій тюремній лікарні 2 лютого 1936 року. Похований у братській могилі на Далеких Соловках. 4 серпня 1956 року постановою Військової колегії Верховного Суду СРСР вирок Євгену Павловичу Плужнику скасовано й справу припинено «за відсутністю складу злочину».

Орієнтовний план хронологічної таблиці

- 26 грудня 1898 р. — народження в багатодітній родині дрібного купця П. Плужника в слободі Кантемирівці.
- 1918 р. — переїзд на Полтавщину.
- 1923 р. — вступ до Асоціації письменників (Аспис) з ініціативи М. Зерова.
- 1923 р. — публікація в газеті «Більшовик» та журналі «Глобус» перших віршів, які були підписані псевдонімом Кантемирянин.
- 1924 р. — вступ до літературного угруповання «Ланка», що 1926 р. буде називатися «Марс» (Майстерня революційного слова).
- 1926 р. — публікація першої збірки Є. Плужника «Дні».
- 1927 р. — вихід другої й останньої прижиттєвої поетичної збірки «Рання осінь».
- 1933 р. — збірку поезій «Рівновага» не надрукували, а сам письменник потрапив під сталінські репресії. Ці вірші увійшли до «Вибраних поезій» Є. Плужника 1966 року.
- 4 грудня 1934 р. — ордер на арешт письменника.
- 25 березня 1935 р. — оголошення вироку: смертна кара, яку замінили десятьма роками заслання.
- 2 лютого 1936 р. — смерть Є. Плужника.

Бесіда з учнями

1. Що вам відомо про період, який увійшов в історію під назвою «розстріляне відродження»? 2. Які письменники належать до періоду «розстріляного відродження»? 3. Чому цей період так називається? 4. Чому сталінський режим переслідував видатних людей? 5. Яка доля спіткала багатьох українських письменників? 6. Що вам відомо про Соловки? 7. Які угруповання початку ХХ століття вам відомі? 8. Які митці увійшли до групи «Ланка»? 9. Як стала ця організація називатися пізніше? 10. Розпад якого угруповання сприяв утворенню «Ланки»? 11. Який псевдонім мав Є. Плужник? Чому він підписував свої твори саме так?

Перегляд уривків із фільму про Соловки

Виразне читання твору «Для вас, історики майбутні»

Бесіда за змістом прочитаного

1. Яке враження на вас справив вірш? 2. Доведіть, що твір належить до жанру медитації.

IV. ПІДСУМОК УРОКУ

V. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ